

Obsah

Úvod	13
A Minimum z anatomie a fyzikálních vyšetření	
1 Klinická anatomie urogenitálního ústrojí	16
1.1 Ledvina (ren/nefros)	16
1.2 Močovod (ureter)	18
1.3 Močový měchýř (vesica urinaria).....	19
1.4 Varle (testis/orchis).....	21
1.5 Nadvarle (epididymis)	22
1.6 Předstojná žláza (prostata)	23
2 Fyzikální vyšetření v urologii prvního kontaktu.....	25
2.1 Metoda vyšetření.....	25
2.2 Vyšetření močového ústrojí.....	25
2.3 Vyšetření dutiny břišní.....	27
B Etiologie a symptomatologie onemocnění urogenitálního systému	
3 Úvod do problematiky	30
4 Infekce močových cest.....	31
4.1 Úvod.....	31
4.2 Rozdělení.....	31
4.3 Uretritida.....	31
4.4 Cystitida.....	33
4.5 Pyelonefritida	34
4.6 Záněty prostaty.....	37
4.7 Epididymitida	39
4.8 Orchitidy	41
5 Urolitiáza.....	42
5.1 Úvod.....	42
5.2 Příčiny vzniku litiázy	42
5.3 Symptomatologie a diagnostika.....	43
5.4 Uroinfekce jako komplikace urolitiázy.....	44
5.5 Shrnutí	46

6 Symptomy spojené s poruchou dolních močových cest	47
6.1 Etiologie.....	47
6.2 Diagnostika a symptomatologie	48
6.3 Shrnutí.....	48
7 Benigní hyperplazie prostaty.....	49
7.1 Úvod.....	49
7.2 Etiologie a etiopatogeneze	49
7.3 Symptomatologie a diagnostika.....	50
7.4 Shrnutí.....	53
8 Hyperaktivní močový měchýř	54
8.1 Etiologie.....	54
8.2 Symptomatologie.....	54
8.3 Shrnutí.....	55
9 Erektální dysfunkce.....	56
9.1 Etiologie.....	56
9.2 Diagnostika a symptomatologie	58
9.3 Shrnutí.....	58
C Vybrané akutní stavy v primární péči	
10 Akutní projevy infekce močových cest.....	60
10.1 Diferenciální diagnostika	60
10.2 Příznaky podle ABCDE.....	60
10.3 Diagnostika v primárním kontaktu	60
10.4 Řešení akutních obtíží	61
10.5 Shrnutí.....	61
11 Sepse a septický šok	62
11.1 Diferenciální diagnostika	62
11.2 Příznaky podle ABCDE.....	63
11.3 Diagnostika v primárním kontaktu	63
11.4 Řešení akutních obtíží	63
11.5 Shrnutí.....	63
12 Renální kolika	64
12.1 Diferenciální diagnostika.....	64
12.2 Příznaky podle ABCDE.....	64
12.3 Diagnostika v primárním kontaktu	65
12.4 Řešení akutních obtíží	65
12.5 Shrnutí.....	66

13 Tamponáda močového měchýře.....	67
13.1 Diferenciální diagnostika.....	67
13.2 Příznaky podle ABCDE.....	67
13.3 Diagnostika v primárním kontaktu	68
13.4 Řešení akutních obtíží.....	68
13.5 Shrnutí.....	68
14 Retence moči.....	69
14.1 Diferenciální diagnostika.....	69
14.2 Příznaky podle ABCDE.....	69
14.3 Diagnostika v primárním kontaktu	69
14.4 Řešení akutních obtíží.....	69
14.5 Shrnutí.....	70
15 Akutní skrotum	71
15.1 Diferenciální diagnostika	71
15.2 Příznaky podle ABCDE.....	71
15.3 Diagnostika v primárním kontaktu	72
15.4 Řešení akutních obtíží.....	73
15.5 Shrnutí.....	74
16 Akutní parafimóza.....	75
16.1 Diferenciální diagnostika.....	75
16.2 Příznaky podle ABCDE.....	75
16.3 Diagnostika v primárním kontaktu	75
16.4 Řešení akutních obtíží.....	75
16.5 Shrnutí.....	76
17 Poranění močového ústrojí.....	77
17.1 Diferenciální diagnostika.....	77
17.2 Příznaky podle ABCDE.....	77
17.3 Diagnostika v primárním kontaktu	78
17.4 Řešení akutních obtíží.....	78
17.5 Shrnutí.....	78
18 Priapismus.....	79
18.1 Diferenciální diagnostika.....	79
18.2 Příznaky podle ABCDE.....	79
18.3 Diagnostika v primárním kontaktu	79
18.4 Řešení akutních obtíží.....	79
18.5 Shrnutí.....	80

D Léčba vybraných stavů v primární péči

19 Léčba infekce močových cest v primární péči	82
19.1 Uretritida.....	82
19.2 Cystitida	84
19.3 Pyelonefritidy.....	84
19.4 Shrnutí.....	86
20 Léčba urolitiázy.....	87
20.1 Léčba uroinfekce jako komplikace urolitiázy	87
20.2 Shrnutí.....	87
21 Léčba symptomů spojených s poruchou dolních močových cest.....	88
21.1 Farmakoterapie	88
21.2 Shrnutí.....	92
22 Léčba benigní hyperplazie prostaty.....	93
22.1 Inhibitory alfa ₁ -adrenergických receptorů.....	93
22.2 Inhibitory 5α-reduktázy.....	93
22.3 Fytoterapie.....	94
22.4 Kombinovaná léčba.....	96
22.5 Chirurgická léčba	100
22.6 Shrnutí.....	100
23 Léčba hyperaktivního močového měchýře.....	102
23.1 Ovlivnění chování močového měchýře	102
23.2 Farmakoterapie	102
23.3 Shrnutí.....	104
24 Léčba erektilní dysfunkce.....	108
24.1 Shrnutí.....	108
E Speciální metody vyšetření v primární péči	
25 Point-of-care testing v akutní urologii.....	112
25.1 Vyšetření moči	112
25.2 Vyšetření C-reaktivního proteinu	113
25.3 Vyšetření prokalcitoninu	113
25.4 Vyšetření protrombinového času	113
26 Urgentní sonografie v urologii.....	114
26.1 Urgentní sonografie u neúrazových stavů.....	114
26.2 Urgentní sonografie při úrazových stavech.....	117

F Diferenciální diagnostika urologických symptomů v primární péči

27 Algoritmus diferenciální diagnostiky urologických symptomů v primární péči	120
27.1 Použití algoritmu	120
27.2 Shrnutí	122

G Kazuistiky z primární péče

Případ skrytého poranění ledviny	124
Urolitiáza u mladé pacientky	126
Uroinfekce jako příčina poruchy vědomí	128
Bolesti zad jako projev uretritidy	130
Důležitost vyšetření na pohlavně přenosné choroby	132
Absces ledviny	134
Mikroskopická hematurie jako vodítko k onkologické diagnóze	136
Význam fyzikálního a přístrojového vyšetření v diagnostice	138
Význam zobrazovacích metod v primární péči	140
Význam urgentní sonografie pro správné stanovení diagnózy	142

Seznam zdrojové a další literatury ke studiu	144
--	-----

O autorech knihy	147
------------------------	-----

Rejstřík	149
----------------	-----

Marcel Nesvadba, David Peřan, Patrik Christian Cmorej

Urologie prvního kontaktu – vybrané kapitoly

Vyloučení odpovědnosti

Autoři, recenzenti i vydavatel věnovali maximální možnou péči správnosti informací uvedených v této knize – všechny byly kontrolovány a uváděny do souladu s aktuálním stavem znalostí v době přípravy díla. Přesto však nelze s naprostou jistotou zaručit absolutní bezchybnost. Z těchto důvodů se vylučují jakékoliv nároky na úhradu přímých či nepřímých škod.

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Autoři

MUDr. PhDr. Marcel Nesvadba, Ph.D., MBA

Ordinace praktického lékaře, Turnov

Ministerstvo zdravotnictví Slovenské republiky, Bratislava

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Kabinet praktického lékařství, 3. lékařská fakulta UK, Praha

PhDr. Mgr. David Peřan, MBA

Zdravotnická záchraná služba hl. m. Prahy

Kabinet veřejného zdravotnictví, 3. lékařská fakulta UK, Praha

Vysoká škola zdravotnická, o.p.s., Praha

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

PhDr. Mgr. et Mgr. Patrik Christian Cmorej, Ph.D., MHA

Zdravotnická záchraná služba Ústeckého kraje, p.o.

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Recenzent

MUDr. Libor Zámečník, Ph.D., FEBU, FECSM

Urologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze, Praha

© Marcel Nesvadba, David Peřan, Patrik Christian Cmorej, 2021

© Axonite CZ, s.r.o., 2021

Šéfredaktor a koordinátor projektu: Mgr. Jiří Široký

Obchodní ředitelka: Mgr. Dana Stripaiová

Grafická úprava: Jindřich Studnička

Ilustrace: Mgr. Jan Kacvinský

Jazyková redakce: Jana Procházková

Tisk: Marten spol. s r. o.

Vydalo nakladatelství Axonite CZ (www.axonite.cz) jako svou třicátou první knihu

První vydání, Mlečice 2021

Vyšlo v edici Asclepius

ISBN 978–80–88046–23–3